

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 22 februari 1996 door de Minister van Economie verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot uitvoering van de artikelen 9, 10, 2°, 4° en 6° en artikel 11, § 3, van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen", heeft op 27 februari 1996 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de l'Economie, le 22 février 1996, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet d'arrêté royal "portant exécution des articles 9, 10, 2°, 4° et 6° et de l'article 11, § 3, de la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances", a donné le 27 février 1996 l'avis suivant :

Om overeenkomstig het bepaalde in artikel 84, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 15 oktober 1991, het spoedeisend karakter van de adviesaanvraag te staven, wordt aangevoerd wat volgt :

"Rekening houdend met het feit dat de voornoemde wet uiterlijk op 1 januari 1996 in werking treedt en dat de betrokken personen hun aanvraag binnen de 6 maand na die datum moeten indienen, had ik graag dat het advies wordt verstrekt binnen de bij artikel 84 voorgeschreven termijn".

*

* *

STREKKING VAN HET ONTWERP.

Het voor advies aan de Raad van State voorgelegde ontwerp beoogt uitvoering te geven aan de artikelen 9, 10, 2°, 4° en 6°, en 11, § 3, van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen. Het ontwerp regelt inzonderheid :

- de vorm en de voorwaarden van de aanvraag tot registratie te doen door de verzekeringstussenpersoon en door de verantwoordelijke voor de distributie van een verzekeringsonderneming (artikel 9 van de wet en de artikelen 2 tot 13 van het ontwerp);

.../...

- de vorm en de inhoud van het in artikel 10, 2°, van de voornoemde wet van 27 maart 1995 gestelde vereiste in verband met de voldoende financiële draagkracht (artikelen 14 tot 17 van het ontwerp);
- de voorwaarden waaronder de betrokken personen de risico's voor beroepsaansprakelijkheid moeten verzekeren (artikel 10, 4°, van de wet en de artikelen 18 tot 21 van het ontwerp);
- de criteria op grond waarvan het in artikel 10, 6°, van dezelfde wet bedoelde jaarlijks te betalen inschrijvingsrecht kan worden bepaald (artikelen 22 tot 24 van het ontwerp);
- het bewijs van de vereiste beroepskennis, bedoeld in artikel 11, § 3, van de voornoemde wet van 27 maart 1995 (artikelen 25 tot 27 van het ontwerp).

ALGEMENE OPMERKING.

In het ontwerp wordt nu eens de term "verzekeringstussenpersoon" dan weer de term "tussenpersoon" aangewend, daar waar nochtans, blijkens de toelichting van de gemachtigde van de regering, dezelfde personen worden bedoeld, met name zij die in artikel 2, § 1, van de wet van 27 maart 1995 worden gedefinieerd. Teneinde nauwer aan te sluiten bij deze wet, verdient het dan ook aanbeveling telkenmale de term "verzekeringstussenpersoon" te gebruiken.

.../...

BIJZONDERE OPMERKINGEN.Aanhef.

1. Het verdient aanbeveling de verwijzing in het tweede lid van de aanhef naar het advies van de Commissie voor Verzekeringen te vervolledigen met de datum van dat advies.

2. De verwijzingen naar de pleegvormen bedoeld in het tweede tot het vierde lid dienen in de juiste volgorde te gebeuren : eerst dient te worden verwezen naar het voorstel van de Controledienst voor de Verzekeringen, vervolgens naar het advies van de Commissie voor Verzekeringen en ten slotte naar het advies van de Raad van State.

Artikel 1.

In de definitie van "de Lid-Staat van herkomst" sub 3º wordt verwezen naar de "Europese Economische Ruimte" (1). Dat is niet in overeenstemming met artikel 8 van de voornoemde wet van 27 maart 1995, uit welke bepaling immers kan worden afgeleid dat die wet, wat de niet-ingeze-

(1) Bedoeld wordt het Akkoord betreffende de Europese Economische Ruimte, gesloten tussen de twaalf Lid-Staten van de Europese Gemeenschappen en zeven Lid-Staten van de Europese Vrijhandelsassociatie, ondertekend te Porto op 2 mei 1992 en goedgekeurd bij de wet van 18 maart 1993.

tenen betreft, slechts betrekking heeft op de onderdanen van een Lid-Staat van de Europese Unie.

Artikel 2.

In de Nederlandse tekst van het derde lid schrijven men, in overeenstemming met de Franse tekst, waar sprake is van "un mandat spécial", "een bijzondere lastgeving" in plaats van "een bijzondere opdracht". Waar nodig dient in sommige andere artikelen van het ontwerp dezelfde aanpassing te worden uitgevoerd (zie bijvoorbeeld artikel 6, derde lid, van het ontwerp).

Artikel 3.

1. Het bepaalde in 4°, b, van dit artikel zou aan duidelijkheid winnen door de woorden "zich ertoe verbindt tussen te komen wanneer de tussenpersoon in gebreke blijft" te vervangen door de woorden "deze verplichting in hun naam en voor hun rekening opnemen;". Waar nodig zal in sommige andere bepalingen van het ontwerp een soortgelijke aanpassing moeten worden doorgevoerd.

2. Luidens artikel 10, 4°, van de wet van 27 maart 1995 worden van het vereiste van beroepsaansprakelijkheidsverzekering vrijgesteld, de tussenpersonen, voor zover de verzekeringsondernemingen of andere tussenpersonen, met inbegrip van de kredietinstellingen, waarvoor of in naam

.../...

waarvan zij optreden, die aansprakelijkheid op zich nemen. In artikel 3, 5°, b., van het ontwerp wordt die voorwaarde om vrijgesteld te worden echter verengd doordat gewag wordt gemaakt van de woorden "... de aansprakelijkheid van de tussenpersoon te hebben verzekerd". Om in overeenstemming te blijven met de voornoemde wetsbepaling schrijve men derhalve in 5°, b, "te hebben op zich genomen" in plaats van "te hebben verzekerd". Dezelfde opmerking geldt voor artikel 4, 6°, b, van het ontwerp.

3. In verband met de modelverklaring bedoeld in artikel 3, 6°, van het ontwerp moet worden opgemerkt dat de schriftelijke mededeling van het kennis te hebben genomen van een wettelijke verplichting, te onderscheiden valt van de mededeling dat men garant staat voor de conformiteit van de aangeboden produkten, zoals voorgeschreven in artikel 10, 5°, van de wet. Dienvolgens schrappe men in de voornoemde modelverklaring de woorden "kennis genomen te hebben van de verplichting om". Dezelfde opmerking geldt voor artikel 4, 7°, van het ontwerp.

Artikel 4.

1. Blijkens de inleidende zin van dit artikel, zijn de bepalingen ervan enkel van toepassing op de rechtspersonen, terwijl artikel 3 van de wet van 27 maart 1995 tevens gewag maakt van de natuurlijke personen die werknemers in dienst hebben. Die beide categorieën worden door de wetgever onderworpen aan een zelfde regime voor wat

.../...

betreft de vereisten van beroepskennis, geschiktheid en professionele betrouwbaarheid, vereisten waaraan moet worden voldaan door de personen die als verantwoordelijke voor de distributie van verzekeringsprodukten zijn aangewezen. Artikel 4 van het ontwerp zal derhalve moeten worden herwerkt om tegemoet te komen aan die door de wetgever gewilde gelijkschakeling. Immers, zoals het ontwerp thans is opgevat, zouden de natuurlijke personen die werknemers in dienst hebben onder de toepassing vallen van artikel 3 van het ontwerp en dus een van de rechtspersonen onderscheiden regeling genieten, hetgeen niet strookt met de bepalingen van de wet van 27 maart 1995.

2. In het 1º en het 3º van artikel 4 van het ontwerp dienen de haakjes te worden geschrapt.

3. In het 3º van artikel 4 van het ontwerp dient de term "bestuurders" te worden gepreciseerd, omdat, eensdeels, dit begrip in het vennootschapsrecht slechts gehanteerd wordt voor bepaalde rechtspersonen - en dus niet op algemene wijze kan worden gehanteerd -, en, anderdeels, verwarring en zelfs overlapping mogelijk is met de in het 4º van hetzelfde artikel gebruikte woorden "personen die met de leiding van de rechtspersoon belast zijn".

4. In het 10º van artikel 4 van het ontwerp schrijve men "het bewijs dat" in plaats van "een verklaring dat". Artikel 9, derde lid, van de voornoemde wet, dat van

.../...

overeenkomstige toepassing is op de personen bedoeld in artikel 12 van dezelfde wet, schrijft immers voor dat de aanvrager zijn aanvraag moet staven met de nodige documenten die aantonen dat hij aan alle voorwaarden voldoet. Daaruit volgt dat het niet volstaat dat de betrokken rechtspersoon bij zijn registratiedossier een "verklaring" voegt waaruit zou blijken dat de verantwoordelijken van de distributie, door hem aangewezen, voldoen aan de vereisten van kennis of van basisopleiding.

Hoofdstuk IV.

Het opschrift van dit hoofdstuk is te eng daar de bepalingen ervan niet enkel betrekking hebben op de inschrijving als verantwoordelijke voor de distributie van een verzekeringsonderneming, doch ook op de personen die in contact staan met het publiek met het oog op het te koop aanbieden of het verkopen van verzekeringsprodukten. Gelet op het toepassingsgebied van artikel 11 van het ontwerp, dient het opschrift derhalve te worden aangevuld met de woorden "of als persoon die in contact staat met het publiek met het oog op het te koop aanbieden of het verkopen van verzekeringsprodukten". Dezelfde opmerking geldt overigens voor het opschrift van hoofdstuk V.

Artikel 15.

Het verdient aanbeveling te streven naar een eenvormige terminologie. Daarom schrijve men in het 3° "de

.../...

kredietinstelling die de bankgarantie heeft verleend" in plaats van "de bank".

Artikel 17.

Dit artikel dient te worden aangevuld met een bepaling voorschrijvende dat, wat de tussenpersonen betreft wier verplichtingen door een centrale instelling in het kader van een collectieve inschrijving worden gewaarborgd, die centrale instelling eveneens, onder de voorwaarden bedoeld in artikel 15 van het ontwerp, moet tussenkomen in geval de tussenpersoon in gebreke blijft.

Artikelen 22 tot 24.

Noch artikel 10, 6°, noch enige andere bepaling van de wet van 27 maart 1995 voorziet in de betaling van een jaarlijks inschrijvingsrecht ten laste van andere personen dan de verzekeringstussenpersonen (1). In zoverre zij betrekking hebben op de personen die als verantwoordelijke voor de distributie van verzekeringsprodukten zijn aangewezen in verzekeringsondernemingen, zijn de artikelen 22 tot 24 van het ontwerp derhalve niet verenigbaar met de wet en dienen zij te worden geschrapt.

(1) Luidens artikel 2, § 1, tweede lid, van de wet van 27 maart 1995, wordt onder verzekeringstussenpersonen verstaan "... alle rechtspersonen of alle natuurlijke personen werkzaam als zelfstandige, in de zin van de sociale wetgeving, ...".

Artikel 25.

In het 1° schrijve men "... na het doorlopen van minstens vier studiejaren" in plaats van "... na het doorlopen van vier studiejaren".

Artikel 28.

Mede gelet op de strafbepalingen van artikel 15 van de wet van 27 maart 1995, kan aan de regeling vervat in het ontwerp bezwaarlijk terugwerkende kracht worden toegekend. Bovendien is het de vraag of die retroactiviteit - vanuit het oogpunt van de praktische toepassing van de ontworpen regeling - veel nut heeft, mede in acht genomen dat artikel 17, § 1, van de voornoemde wet voorziet in een overgangperiode van zes maanden te rekenen vanaf de inwerking-treding van de wet.

Pour justifier le caractère urgent de la demande d'avis conformément à l'article 84, alinéa 2, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, inséré par la loi du 15 octobre 1991, la motivation suivante est avancée :

"Rekening houdend met het feit dat de voornoemde wet uiterlijk op 1 januari 1996 in werking treedt en dat de betrokken personen hun aanvraag binnen de 6 maand na die datum moeten indienen, had ik graag dat het advies wordt verstrekt binnen de bij artikel 84 voorgeschreven termijn".

*

* *

PORTEE DU PROJET.

Le projet soumis à l'avis du Conseil d'Etat tend à mettre en oeuvre les articles 9, 10, 2°, 4° et 6°, et 11, § 3, de la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances. Le projet règle notamment :

- la forme et les conditions de la demande d'enregistrement à faire par l'intermédiaire d'assurances et par le responsable de la distribution d'une entreprise d'assurances (article 9 de la loi et articles 2 à 13 du projet);
- la forme et le contenu de l'exigence prévue à l'article 10, 2°, de la loi précitée du 27 mars 1995 en ce

.../...

- qui concerne la capacité financière suffisante (articles 14 à 17 du projet);
- les conditions dans lesquelles les personnes concernées doivent assurer les risques de responsabilité professionnelle (article 10, 4°, de la loi et les articles 18 à 21 du projet);
 - les critères sur la base desquels peut être fixé le droit d'inscription à payer annuellement, visé à l'article 10, 6°, de la même loi (articles 22 à 24 du projet);
 - la preuve des connaissances professionnelles requises, visée à l'article 11, § 3, de la loi précitée du 27 mars 1995 (articles 25 à 27 du projet).

OBSERVATION GENERALE.

Le projet utilise tantôt le terme "intermédiaire d'assurances", tantôt le terme "intermédiaire", alors que, selon les précisions fournies par le délégué du gouvernement, les mêmes personnes sont visées, à savoir celles qui sont définies à l'article 2, § 1er, de la loi du 27 mars 1995. Afin d'assurer une meilleure concordance avec la terminologie de cette loi, il est dès lors recommandé d'écrire chaque fois "intermédiaire d'assurances".

.../...

OBSERVATIONS PARTICULIERES

Préambule.

1. Il est recommandé de compléter la référence à l'avis de la Commission des assurances, au deuxième alinéa du préambule, par la date de cet avis.

2. Les références aux formalités visées aux alinéas 2 à 4 doivent figurer dans l'ordre correct : il y a lieu de viser d'abord la proposition de l'Office de contrôle des assurances, ensuite l'avis de la Commission des assurances et enfin l'avis du Conseil d'Etat.

Article 1er.

Dans la définition de "l'Etat membre d'origine" sub 3º il est fait référence à l'"Espace économique européen" (1). Cette référence n'est pas conforme à l'article 8 de la loi précitée du 27 mars 1995, dont il peut en effet être inféré qu'en ce qui concerne les non-résidents cette loi n'a trait qu'aux ressortissants d'un Etat membre de l'Union européenne.

(1) Est visé l'Accord sur l'Espace économique européen, conclu entre les douze Etats membres des Communautés européennes et sept Etats membres de l'Association européenne du libre échange, signé à Porto le 2 mai 1992 et approuvé par la loi du 18 mars 1993.

Article 2.

Conformément au texte français, qui fait mention d'"un mandat spécial", il conviendrait, dans le texte néerlandais de l'alinéa 3, d'écrire "een bijzondere lastgeving" au lieu de "een bijzondere opdracht". En cas de besoin, il y aurait lieu de procéder à la même adaptation dans certains autres articles du projet (voir par exemple l'article 6, alinéa 3, du projet).

Article 3.

1. Le 4º, b, de cet article gagnerait en clarté en remplaçant les mots "s'engage à intervenir si l'intermédiaire est en défaut" par les mots "contracte cette obligation en leur nom et pour leur compte;". En cas de besoin, il conviendrait d'opérer une adaptation similaire dans certaines autres dispositions du projet.

2. Selon l'article 10, 4º, de la loi du 27 mars 1995, sont dispensés de l'obligation d'assurer leur responsabilité professionnelle, les intermédiaires agissant pour le compte ou au nom d'entreprises d'assurances ou d'autres intermédiaires, y compris les établissements de crédit, qui assurent cette responsabilité. L'article 3, 5º, b, du projet apporte toutefois une restriction à cette condition par la mention "ont assuré la responsabilité de l'intermédiaire". Dans un souci de conformité avec la disposition législative précitée, il conviendrait, dès lors, d'écrire au 5º, b, "ont

.../...

assumé" au lieu de "ont assuré". La même observation vaut pour l'article 4, 6°, b, du projet.

3. En ce qui concerne le modèle de déclaration, visé à l'article 3, 6°, du projet, il y a lieu d'observer que la communication écrite que l'on a pris connaissance d'une obligation légale est à distinguer de la communication selon laquelle on se porte garant de la conformité des produits offerts, prescrite par l'article 10, 5°, de la loi. Il conviendrait, dès lors, de supprimer dans le modèle de déclaration précité les mots "avoir pris connaissance de l'obligation de". La même observation vaut pour l'article 4, 7°, du projet.

Article 4.

1. Selon la phrase introductive de cet article, les dispositions de celui-ci ne sont applicables qu'aux personnes morales, tandis que l'article 3 de la loi du 27 mars 1995 fait mention également des personnes physiques occupant des travailleurs. Le législateur soumet ces deux catégories à un même régime en ce qui concerne les conditions relatives aux connaissances professionnelles, aptitudes et honorabilité professionnelle, conditions que doivent remplir les personnes désignées comme responsables pour la distribution de produits d'assurance. Il conviendrait, dès lors, de reformuler l'article 4 du projet afin de répondre à cette assimilation voulue par le législateur. En effet, selon la rédaction actuelle du projet, les personnes physiques

.../...

occupant des travailleurs tomberaient sous l'application de l'article 3 du projet et bénéficieraient donc d'un régime distinct de celui des personnes morales, ce qui n'est pas conforme aux dispositions de la loi du 27 mars 1995.

2. Au 1° et au 3° de l'article 4 du projet, il y aurait lieu de supprimer les parenthèses.

3. Au 3° de l'article 4 du projet, il conviendrait de préciser le terme "administrateurs", dès lors que, d'une part, cette notion n'est utilisée dans le droit des sociétés que pour des personnes morales déterminées - et ne peut donc pas être généralisée - et que, d'autre part, elle pourrait créer une confusion, voire un double emploi, avec les mots "personnes chargées de la direction de la personne morale", utilisés au 4° du même article.

4. A l'article 4, 10°, du projet, il y aurait lieu d'écrire "la preuve que" au lieu de "une déclaration que". L'article 9, alinéa 3, de la loi précitée, qui est applicable aux personnes visées à l'article 12 de la même loi, prescrit en effet que le demandeur doit fournir, à l'appui de sa demande, les documents nécessaires prouvant qu'il satisfait à toutes les conditions. Il s'ensuit qu'il ne suffit pas que la personne morale concernée annexe à son dossier d'enregistrement une "déclaration" dont il apparaîtrait que les responsables de la distribution, désignés par

.../...

lui, satisfont aux exigences de connaissances ou de formation de base.

Chapitre IV.

L'intitulé de ce chapitre est trop restrictif, puisque ses dispositions ne portent pas uniquement sur l'inscription comme responsable pour la distribution d'une entreprise d'assurances, mais également sur les personnes qui sont en rapport avec le public en vue d'offrir en vente ou de vendre des produits d'assurance. Compte tenu du champ d'application de l'article 11 du projet, il y aurait donc lieu de compléter l'intitulé par les mots "ou comme personne qui est en rapport avec le public en vue d'offrir en vente ou de vendre des produits d'assurance". La même observation vaut d'ailleurs pour l'intitulé du chapitre V.

Article 15.

Il est recommandé de tendre à l'unité terminologique. Il y aurait lieu, dès lors, d'écrire au 3° "l'établissement de crédit qui a accordé la garantie bancaire" au lieu de "la banque".

Article 17.

Il conviendrait de compléter cet article par une disposition prescrivant qu'en ce qui concerne les intermé-

.../...

diaires dont un organisme central garantit les obligations dans le cadre d'une inscription collective, cet organisme central est également tenu, aux conditions visées à l'article 15 du projet, d'intervenir au cas où l'intermédiaire resterait en défaut.

Articles 22 à 24.

Ni l'article 10, 6°, ni aucune autre disposition de la loi du 27 mars 1995 ne prévoit le paiement d'un droit d'inscription annuel à la charge de personnes autres que les intermédiaires d'assurances (1). En tant qu'ils se rapportent aux personnes désignées comme responsables pour la distribution de produits d'assurance dans des entreprises d'assurances, les articles 22 à 24 du projet sont donc incompatibles avec la loi et il convient de les supprimer.

Article 25.

Il y aurait lieu d'écrire au 1° "... après avoir suivi quatre années d'études au moins" au lieu de "... après avoir suivi quatre années d'études".

(1) Selon l'article 2, § 1er, alinéa 2, de la loi du 27 mars 1995, il faut entendre par intermédiaire d'assurances "toute personne morale ou toute personne physique ayant la qualité de travailleur indépendant, au sens de la législation sociale, ...".

Article 28.

Compte tenu notamment des dispositions pénales de l'article 15 de la loi du 27 mars 1995, il n'est guère possible d'attacher un effet rétroactif aux règles du projet. Il se pose, en outre, la question de savoir si, du point de vue de l'application pratique des règles en projet, cette rétroactivité présente une grande utilité, compte tenu notamment du fait que l'article 17, § 1er, de la loi précitée prévoit une période transitoire de six mois à compter de l'entrée en vigueur de la loi.

De kamer was samengesteld uit

de Heren : J. DE BRABANDERE,
Messieurs :

M. VAN DAMME,
D. ALBRECHT,

Mevrouw : A. BECKERS,
Madame :

La chambre était composée de

kamervoorzitter,
président de chambre,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

griffier,
greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. M. VAN DAMME.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. SEUTIN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. E. VANHERCK, adjunct-referendaris.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. M. VAN DAMME.

Le rapport a été présenté par M. B. SEUTIN, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. E. VANHERCK, référendaire adjoint.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS.

J. DE BRABANDERE.